

TR63 Bölgesi **Çimento** Sektör Raporu 2015

DOĞAKA

T.C. DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI
TR. EASTERN MEDITERRANEAN DEVELOPMENT AGENCY
Hatay Kahramanmaraş Osmaniye

İçindekiler

4

Grafik ve Tablo Listesi

5

Kısaltmalar

6

Önsöz

8

Çimento Sektörüne Genel Bakış

- 1.1. Çimento Nedir 8
- 1.2. Çimentonun Tarihçesi 8
- 1.3. Sektördeki Başlıca Ürünler 9

11

Sektörün Dünya Ekonomisindeki Durumu

16

Sektörün Türkiye Ekonomisindeki Durumu

- 3.1. Üretim 16
- 3.2. Kapasite 19
- 3.3. Dış Ticaret 19

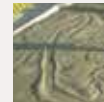
23

Sektörün Bölge/İl Ekonomisindeki Durumu

- 4.1. TR63 Bölgesi 23
- 4.2. Kahramanmaraş İli 23

25

Genel Değerlendirme ve Politika Önerileri

- 5.1. İhracattaki Belirsizlik 25
- 5.2. İnşaat Sektörüne Bağımlılık 25
- 5.3. Taşma Maliyetleri 26

27

Kaynakça

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1: Dünya çimento üretiminin gelişimi	11
Grafik 2: Bölgelere göre dünya çimento üretiminin gelişimi	12
Grafik 3: En çok ihracat yapan ülkeler	14
Grafik 4: En çok ithalat yapan ülkeler	15
Grafik 5: Türkiye çimento üretimi ve tüketimi	16
Grafik 6: İç satışların dağılımı	18
Grafik 7: Son beş yılda Türkiye çimento ihracatı	20
Grafik 8: Türkiye'nin çimento ihraç ettiği ülkeler	21
Grafik 9: 2023 projeksiyonu	22

HARİTA LİSTESİ

Harita 1: Türkiye çimento üretim haritası	17
---	----

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: En çok çimento üreten ülkeler	13
Tablo 2: Dünyada çimento ihracatı ve birim fiyatları	13
Tablo 3: Türkiye çimento ve klinker kapasitesi	19
Tablo 4: TR63 Bölgesi ile Türkiye kıyaslaması	23
Tablo 5: Kahramanmaraş ile Türkiye kıyaslaması	24
Tablo 6: Tablo 6: Yıllara göre Kahramanmaraş'tan en çok ihracat yapılan ürün grupları	24
Tablo 7: Tablo 7: Çimento sektörü maliyet bileşenleri	26

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
BDT	: Bağımsız Devletler Topluluğu
BSTB	: Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
CEMBUREAU	: Avrupa Çimento Birliği
GSMH	: Gayri Safi Milli Hasıla
TÇMB	: Türkiye Çimento Müstahsilleri Birliği
TİM	: Türkiye İhracatçılar Meclisi
TL	: Türk Lirası
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
USD	: ABD Doları

Önsöz

Türk çimento sektörü, 1912 yılında 20.000 ton/yıl kapasiteli bir fırınla Darca'da üretime başlamıştır. Daha sonra bu fabrika 1923 yılında tevsi edilerek kapasitesi 40.000 ton/yıl'a yükseltmiştir. 1950'li yıllara kadar Ankara, Zeytinburnu (İstanbul), Kartal (İstanbul) ve Sivas'ta 4 yeni fabrika kurulmuş ve toplam kapasite 370.000 ton/yıl'a ulaşmıştır. 1970'lere dek talebin yeterli derecede karşılanamaması nedeniyle çimento ithalatı devam etmiştir.

1970'lerden sonra başta GAP olmak üzere devletin büyük enerji ve altyapı projelerin hız kazanması ve şehirleşmenin artması ile çimento talebi hızlı bir şekilde artmaya devam etmiş, bu artışı karşılamak üzere birbiri ardına sektörde yeni yatırımlar yapılmaya başlanmıştır. Türkiye'nin bütün bölgelerine yayılmış yatırımları ile çimento sektörü bugün ortalama 100 Milyon Ton kapasite, 70 milyon ton üretim ve 10 milyon ton ihracat rakamına ulaşmıştır.

Çimento sektörü son yıllarda ülkemizdeki inşaat sektörüne dayalı bir büyüme göstermektedir. Özellikle son dönemlerde kamunun büyük altyapı projeleri ile önümüzdeki dönemde kentsel dönüşüm, üçüncü havaalanı, üçüncü köprü ve çeşitli altyapı projeleri çimento talebine olumlu katkı yapmakta, büyük grupların bu alanda yatırım yapma kararlarına yön vermektedir.

Günümüzde sektör, hammadde konusunda tamamen kendi kaynaklarını kullanmakta olup, üretimiyle ülke ihtiyacını karşılayabilmektedir. İthalattaki payı az olan çimento sektörü, ihracattaki payını her geçen yıl arttırmakta ve dünyanın 90 ülkesine satış yapmaktadır. İhracatın büyük bölümünü Irak ve Libya gibi yeniden yapılan sürecinde olan ülkeler ile Rusya ve ABD gibi gelişmiş ekonomilere sahip ülkelere gerçekleştirilmektedir. Mevcut durumda, yurtiçi talebi karşılamakta sıkıntı çekmeyen, bunun yanı sıra ihracatını sürekli artıran sektör dünyanın en büyük çimento ihracatçıları içerisinde yer almaktadır.

DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI

Çimento Sektörüne Genel Bakış

1.1. Çimento Nedir

Çimento, esas olarak, doğal kalker taşları ve kil karışımının yüksek sıcaklıkta ısıtıldıktan sonra öğütülmesi ile elde edilen hidrolik bir bağlayıcı malzeme olarak tanımlanır. Hidrolik bağlayıcı maddeler, su ile reaksiyonu sonucu sert bir kütle oluşturduktan sonra su içerisinde dağılmayan, sertliğini ve mukavemetini muhafaza eden veya artıran bağlayıcı maddelerdir. Birçok çeşidi bulunan çimento, insanoğlunun tarihi boyunca kullandığı en önemli yapı malzemele-rindedir.

1.2. Çimentonun Tarihçesi

"Çimento" kelimesi, yontulmuş taş kırıntısı anlamındaki Latince "caementum" sözcüğünden türemiş, sonraları "bağlayıcı" anlamında kullanılmaya başlamıştır. İlk betonarme yapının tarihi 1852 olmakla birlikte, yapıların inşasında bağlayıcı malzemelerin kullanımı çok eskilere da-yanır; bağlayıcı madde olarak kullanılan ilk madde kireçtir.

Tarihte, Mısır Piramitleri, Çin Seddi ve değişik zamanda yapılan kalelerde o dönemin mede-niyetini simgeleyen birçok değişik bağlayıcı madde kullanılmıştır. Daha sonra yaklaşık 2000 yıl önce, Romalılar söndürülmüş kireci volkanik küllerle ve sonraları, pişirilmiş tuğladan elde edilen tozlarla karıştırarak bugünkü çimentonun özelliklerine benzer bir hidrolik bağlayıcı kullanmaya başlamışlardır. Eski Yunanlılar ise Santorin Adası'ndaki volkanik tüfleri kireçle karıştırarak veya killi kireç taşından elde ettikleri bir tür hidrolik kireçle harç yapmışlardır.

1756 yılında Eddystone Lighthouse'u yeniden inşa etmekle görevlendirilen John Smeaton, kirecin kimyasal özelliklerini ilk anlatan kişi olarak bilinir. Daha sonraki gelişme ise "Roman Cement" (Roma Çimentosu), adı ile bilinen bağlayıcının Joseph Parker tarafından elde edil-mesiyle olmuştur.

824 yılında İngiltere'nin Leeds kentinde, Joseph Aspdin isimli bir duvarcı ustası hazırladığı ince taneli kil ve kalker karışımını pişirerek ve daha sonra öğütterek bağlayıcı bir ürün elde etmiştir. Bu ürüne su ve kum katıldığında ve zamanla sertleşme olduğunda, ortaya çıkan

malzemenin İngiltere'nin Portland adasından elde edilen yapı taşlarını andırdığını gören Jo-seph Aspdin, elde ettiği bu bağlayıcı için 21.10.1824 tarihinde "Portland Çimentosu" adı altında patent almıştır. Bu bağlayıcı daha sonraki yıllarda büyük gelişmeler gösterse de "portland" ismi aynen korunmuştur.

Dünya'da ilk çimento fabrikası, İngiltere'de 1848 yılında kurulmuştur. İlk Alman Çimento Standardı 1860 yılında oluşturulmuştur. American Concrete Institute (ACI)'nin kuruluşu ve ilk Amerikan Yönetmeliklerinin oluşturulması ise 1913 yılına rastlamaktadır. Türkiye'de ise 1912 yılında "Aslan Osmanlı Anonim Şirketi"ne ait "Darca Fabrikası" ile "Eskihisar Portland Çimento ve Su Kireci Osmanlı Anonim Şirketi'ne" ait "Eskihisar Fabrikası" işletmeye alınmıştır.

1.3. Sektördeki Başlıca Ürünler

Çimento sektörünün SITC (Standard International Trade Classification) kodu "661.2", ISIC (International Standard Industrial Classification Rev.3) kod numarası ise "2694" tür. Türki-ye'de standardı olan çimento tipleri aşağıda verilmiştir.

- Portland Çimentolar
- Portland Kompoze Çimento
- Yüksek Fırın Cürufu Çimento
- Puzolanik Çimento
- Kompoze Çimento

Bunların haricinde gerek klinker üretimi sırasında, gerekse sonradan ilave edilen mineral katkıları sayesinde özel kullanım amaçlı olarak üretilmiş, TS EN 197-1 standardının kapsadığı 5 çeşit daha çimento bulunmaktadır. Bunlar:

- Süfatlara Dayanıklı Çimentolar
- Beyaz Portland Çimentosu
- Harç Çimentosu
- Yüksek Fırın Cürufu Katkılı, Düşük Erken Dayanımlı Çimentolar
- Çok Düşük Hidratasyon Isılı Özel Çimentolardır

Çimento üretiminin son aşamalarında elde edilen klinker sektörün en önemli ara mamulüdür. Sektörün iç ve dış ticaretine konu olan, satışı sonrası öğütme tesislerinde öğütülerek çimenter toya dönüşen bu ürün sektörde çimento ile birlikte anılan ikinci bir ticari mamulüdür.

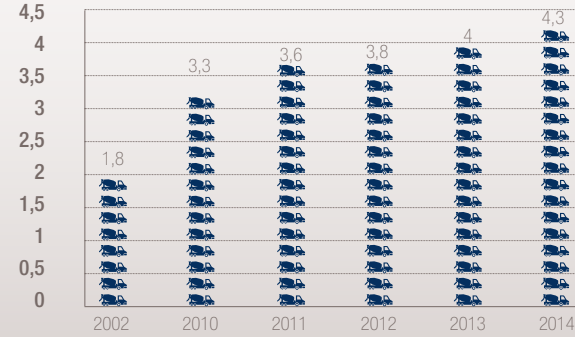
CEMBREUE
verilerine göre
Dünya çimento üretimi
2014'te **4,3 milyar tona**
ulaşmıştır

Sektörün Dünya Ekonomisindeki Durumu

CEMBREUE verilerine göre, dünya çimento üretimi son oniki yılda yaklaşık 2,5 katına çıkarak 2002'deki 1,8 milyar tondan 2014'de 4,3 milyar tona ulaşmıştır. 2014 yılındaki petrol fiyatlarındaki düşüş, Euro bölgesindeki problemlere rağmen sektörün son yıllardaki büyüme trendini sürdürmesi, gelişmekte olan ülkelerin çimento talebinde pozitif gelişmelere bağlanabilir.

Grafik 1: Dünya çimento üretiminin gelişimi, Milyar Ton

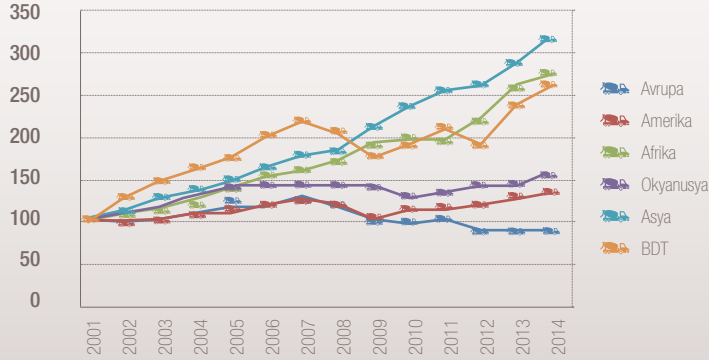
Kaynak: CEMBREUE

Grafik 2'de yer alan Dünya çimento üretiminin bölgesel dağılımı incelendiğinde Asya, Afrika ve BDT ülkelerinin üretim artışlarının devam ettiği görülmektedir. Bu 3 bölge son 14 yılda 2,5 katın üzerinde üretim artışı gerçekleştirmiştir. Amerika ve Okyanusya'da artışlar %50 civarında seyrederken, Avrupa bölgesinde üretimin %15 civarında azaldığı görülmektedir.

Grafik 2: Bölgelere göre dünya çimento üretiminin gelişimi (2001=100)

Kaynak: CEMBUUREAU

Çimento üretimine ülkeler düzeyinde baktığımızda Çin'in %55 civarındaki pay ile son 5 yıldır dünya üretimin yarısından fazlasını tek başına gerçekleştirdiği görülmektedir. Çin'i %7'lik pay ile bir diğer Asya ülkesi Hindistan'ın takip ettiği görülmektedir. Avrupa Birliği, sektör dünyada büyürken üretimi son 5 yılda sürekli azaltmış ve Dünya üretimindeki %6'lık payı %4'lere gerilemiştir.

Türkiye'de
2010 yılında
çimento üretimi
63 milyon ton iken
2014 yılında 71 milyon ton
düzeyine ulaşmıştır

Tablo 1: En çok çimento üreten ülkeler, Milyon Ton

	2010	2011	2012	2013	2014
Çin	1.882	2.063	2.137	2.359	2.438
Hindistan	220	270	239	272	300
AB	192	192	170	158	159
ABD	65	69	74	77	81
Brazilya	59	63	68	72	72
Türkiye	63	63	64	72	71
Rusya Federasyonu	50	56	53	56	68
Japonya	57	56	59	62	62
Güney Kore	47	48	47	47	47
Suudi Arabistan	42	48	43	48	52

Kaynak: CEMBUUREAU

Çimento sektörünün dış ticaretine baktığımızda çok ayırt edici bir tablo ile karşılaşılmaktadır. Üretilen ürünlerin çok azının dış ticarete konu olduğunu, büyük çoğunluğunun iç pazarda tüketildiği görülmektedir. Tablo 2'de görüleceği üzere, 2014 yılında dünyada, yaklaşık 12 milyar USD değerinde, toplam 172 milyon ton çimento ihrac edilmiştir. Bu miktar toplam üretimin ancak %4'üne denk gelmektedir. Bu durum, 2014 yılında yaklaşık 70 USD/Ton civarında seyreden ürünün ağırlık üzerinden birim ihracat fiyatının çok düşük olması, dolayısıyla sektörün birim ağırlık başına taşıma maliyetlerinin ürün fiyatına göre çok yüksek olmasıyla açıklanabilir.

Tablo 2: Dünyada çimento ihracatı ve birim fiyatları

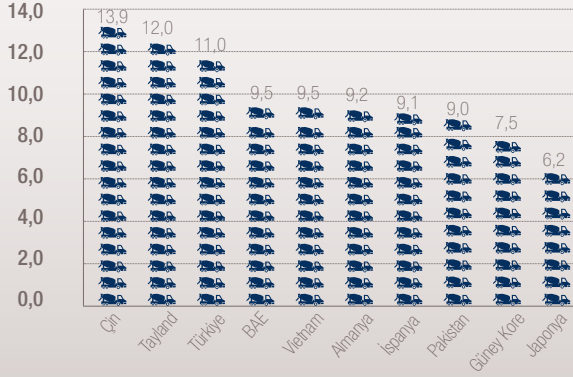
	2010	2011	2012	2013	2014
Milyar USD	10,5	11,2	11,4	12,5	12,5
Milyon Ton	161	167	168	171	172
USD/Ton	65	67	67	73	73

Kaynak: Trade Map

Dünyanın en çok ihracat yapan ülkelerine baktığımızda Çin, Tayland ve Türkiye'nin ilk 3 sırayı paylaştığı görülmektedir. Çin ilk sırada yer almasına rağmen ihrac ettiği çimento, ürettiğinin ancak %0,7'sine denk gelmektedir. En çok ithalat yapan ülkelerin başında ise ABD, Cezayir ve Sri Lanka gelmektedir.

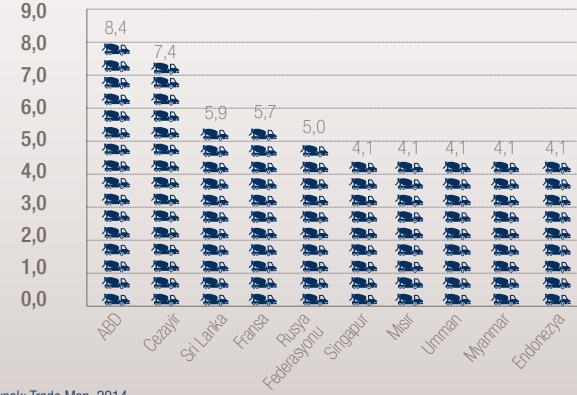

Grafik 3: En çok ihracat yapan ülkeler, Milyon Ton

Kaynak: Trade Map, 2014

Grafik 4: En çok ithalat yapan ülkeler, Milyon Ton

Kaynak: Trade Map, 2014

2014 Yılında Türkiye'nin
Çimento
İhracatı
11 milyon Ton'dur

2014 Yılında
Dünya Çimento Üretiminde
Türkiye **70 milyon**
Ton'un Üzerinde Üretim ile
6. Sırada Yer almaktadır

Türk Çimento Sanayisi
2014 Yılı İtibarıyla
52 Entegre Tesis
18 Öğütme Tesisi
15 Bin Çalışanı
Bulunmaktadır

2013 Yılında
TR63 Bölgesi Çimento Üretimi
5.7 Milyon Ton olup
Türkiye'nin **%8'ini**
Karşılımaktadır

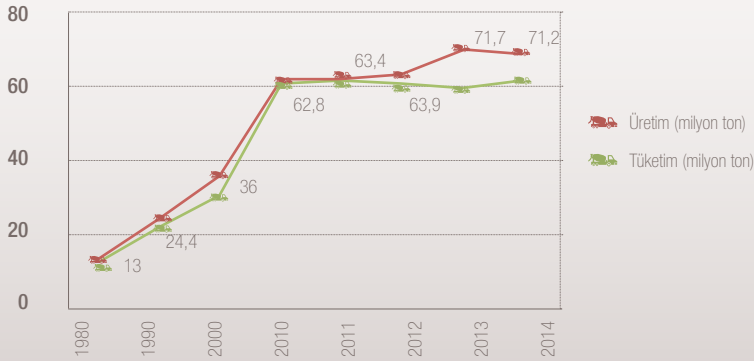

Sektörün Türkiye Ekonomisindeki Durumu

3.1. Üretim

Türkiye'de 1911 yılında üretime başlayan çimento sektörü, iç talebi karşılayamadığından dolayı, 1970'lere kadar ithalata da bağımlı kalmaya devam etmiştir. 1978'de ihracat yapmaya başlayan Türkiye çimento sektörü belirli dönemlerde (2001 yerel ve 2008 küresel kriz) küçük gerilemeler yaşasa da genel olarak sürekli büyüme trendi göstermiştir.

Grafik 5: Türkiye çimento üretimi ve tüketimi

Kaynak: TÇMB

Türk çimento sanayisi 2014 yılı itibarıyla 52 entegre tesis, 18 öğütme tesisi, 15 bin çalışanı ve 70 milyon tonun üzerindeki üretimi ile Avrupa'nın en büyük dünyanın ise Çin, Hindistan, Avrupa Birliği üyesi ülkeler, ABD ve Brezilya'dan sonraki en büyük altıncı üreticisi konumundadır.

Harita 1: Türkiye çimento üretim haritası

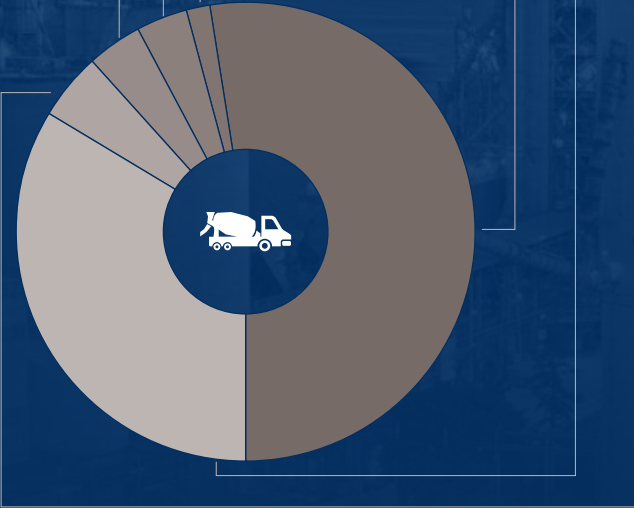
Kaynak: TÇMB

Taşıma maliyetlerinin sektörde yüksek olması nedeniyle entegre tesislerin tüm ülke geneline yayıldığı Harita 1'den görülmektedir. Grafik 6'da görülen iç satışların dağılımına baktığımızda bu durum daha net anlaşılmaktadır. Sektörde iç pazarın yarısından fazlası hazır beton satışlarından oluşmaktadır. Üretici firmalar büyük yerleşim birimlerine hazır beton tesisleri kurarak satışlarını gerçekleştirmektedirler.

Grafik 6: İç satışların dağılımı

Hazır Beton	52,47
Bayi	33,71
Müteahhit	4,71
İnşaat Şirketleri	3,93
Prefabrik	3,56
Diğer	1,61

Kaynak: TÇMB, 2014

3.2. Kapasite

Sektörün son beş yıllık verilerine baktığımızda yeni yatırımlarla klinker ve çimento üretim kapasitesinin sürekli artmasına rağmen her iki üründe de kapasite kullanım oranının artmadığını görebiliriz. Özellikle çimento üretiminde yatırımların %65 civarında seyreden kapasite kullanım oranı ile sektörde kullanılmayan/kullanılmayan %35'lik bir atıl kapasite söz konusudur.

Tablo 3: Türkiye çimento ve klinker kapasitesi

Yıllar	Çimento		Klinker	
	Üretim Kapasitesi (Milyon Ton)	Üretim Miktarı (Milyon Ton) (Kapasite Kullanım Oranı %)	Üretim Kapasitesi (Milyon Ton)	Üretim Miktarı (Kapasite Kullanım Oranı)
2010	105	63 (60%)	64	53 (84%)
2011	106	63 (63%)	65	54 (83%)
2012	108	64 (59%)	67	54 (82%)
2013	108	72 (67%)	68	60 (88%)
2014	113	71 (63%)	70	63 (90%)

Kaynak: TÇMB

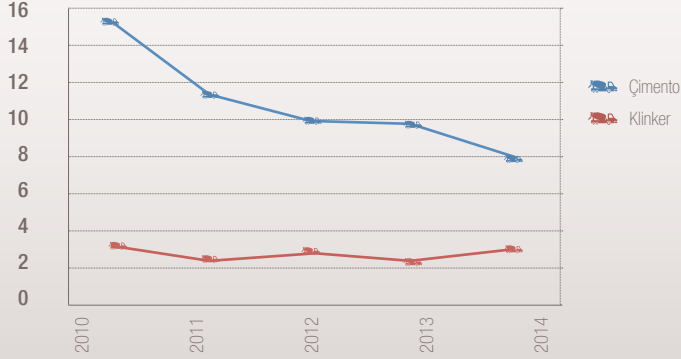
3.3. Dış Ticaret

Türkiye, çimento talebi fazla olan ülkelere yakınlığını avantaja dönüştürerek, dünyanın en önemli çimento ihracatçı ülkelerinden bir tanesi konumuna yükselmiştir. Ancak Irak ve Suriye gibi büyük çimento alıcısı komşularındaki karışıklar nedeniyle son beş yılda ihracat %50 azalmış ve 1,5 milyon tondan 8 milyon ton seviyelerine düşmüştür.

 Türkiye çimento sektöründe
2014 yılında 113 milyon ton
kapasitesine sahip iken
kapasite kullanım oranı **%71**
civarında seyretmiştir

Grafik 7: Son beş yılda Türkiye çimento ihracatı, Milyon Ton

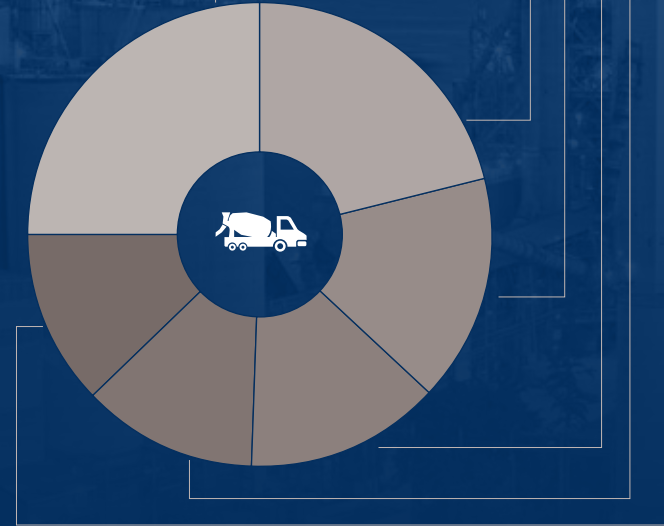
Kaynak: TÇMB

Bu düşüğe rağmen Türkiye 2014 yılında Dünya çimento (klinker dâhil) ihracatından aldığı %7'lik pay ile en çok ihracat yapan üçüncü ülke konumundadır. Bugün, Türk çimento sektörü 100'den fazla ülkeye ihracat yapmaktadır. 2014 yılında 639 milyon USD tutarındaki çimento ihracatı gerçekleştirilmiş olup, bu ihracatın yarıya yakını Libya, Suriye, Irak, Rusya, İsrail ve Mısır gibi çevre ülkelere yapılmıştır.

Türkiye
2014 yılında
Dünya çimento (klinker dâhil)
ihracatından aldığı
%7'lik pay ile
en çok ihracat yapan **3. ülke**
konumundadır

Grafik 8: Türkiye'nin çimento ihraç ettiği ülkeler, USD

Libya	76.995.912
Suriye	63.149.490
Irak	48.054.839
Rusya Federasyonu	41.528.965
İsrail	37.651.436
Mısır	36.013.572

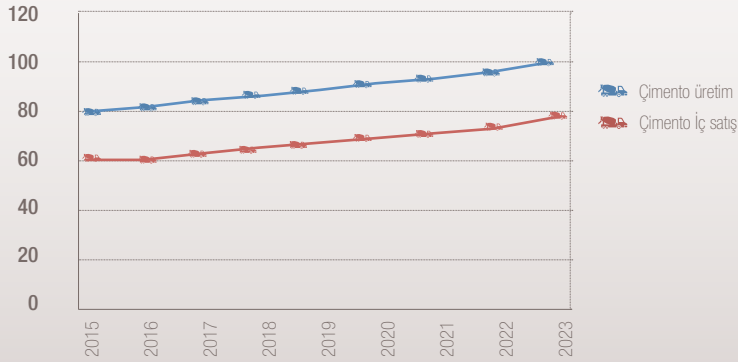
Kaynak: TÜİK, 2014

Türkiye çimento ithalatı çok düşük seviyelerde olup, 2014 yılı verilerine 14,4 milyon USD tutarında ithalat gerçekleştirilmiştir. Türkiye'nin çimento ithalatı yaptığı ilk üç ülkeyi Yunanistan, Fransa İngiltere oluşturmaktadır.

TÇMB tarafından yapılan tahminlere göre 2023 yılında üretimin 100 milyon tona, tüketimin ise 80 milyon tona ulaşması beklenmektedir.

Grafik 9: 2023 projeksiyonu, Milyon Ton

Kaynak: TÇMB

Türkiye'de
çimento üretiminin
2023 yılında **100 milyon tona,**
tüketimin ise **80 milyon tona**
ulaşması beklenmektedir

Sektörün Bölge / İl Ekonomisindeki Durumu

4.1. TR63 Bölgesi

TÇMB verilerine göre 2014 yılı sonu itibarıyla Türkiye'deki 52 entegre tesisten 2 tanesi ve 18 öğütme tesisinin 2 tanesi TR63 bölgesinde bulunmaktadır. Hatay'ın öğütme ve Kahramanmaraş'ın ise entegre tesisler ile ön plana çıktığı bölgemizde Osmaniye'de bu alanda yatırım bulunmamaktadır.

Tablo 4: TR63 Bölgesi ile Türkiye kıyaslaması

	Türkiye	TR63	TR63 Pay(%)
Entegre Tesis Sayısı	52	2	4
Öğütme Tesisi Sayısı	18	2	11
Çimento Üretim Kapasitesi (2013) Milyon Ton	107,4	8,6	8
Çimento Üretimi (2013) Milyon Ton	71,3	5,7	8
Klinker Üretim Kapasitesi (2013) Milyon Ton	68,5	5	7,3
Klinker Üretimi (2013) Milyon Ton	60,2	4,5	7,5

Kaynak: TÇMB, BSTB, 2014

4.2. Kahramanmaraş İli

Bölgemizdeki entegre tesisler Kahramanmaraş ilinde, öğütme tesisleri ise Hatay ilinde yer almaktadır.

Bu bağlamda Kahramanmaraş ili 2013 yılı itibarıyla 6,6 milyon ton/yıl kapasite ile Türkiye çimento üretimi kurulu kapasitesinin %6,1'ine sahiptir. Bu oran klinker üretiminde % 7,3'dür. Kahramanmaraş bu tesislerle Türkiye'nin en önemli çimento üretim merkezlerinden birisi konumundadır.

Tablo 5: Kahramanmaraş ile Türkiye kıyaslaması

	Türkiye	TR63	TR63 Pay(%)
Entegre Tesis Sayısı	52	2	4
Çimento Üretim Kapasitesi (2013) Milyon Ton	107,4	6,6	6,1
Çimento Üretimi (2013) Milyon Ton	71,3	4,4	6,2
Klinker Üretim Kapasitesi (2013) Milyon Ton	68,5	5	7,3
Klinker Üretimi (2013) Milyon Ton	60,2	4,5	7,5
Çalışan Sayısı	15610	694	4,4

Kaynak: TÇMB, BSTB, 2014.

Kahramanmaraş'ın son 5 yılda yapılan ihracat rakamlarına ürün grupları bazında bakıldığında Tekstil ve Hammaddelerinin %70'in üstünde payla birinci demir ve demir dışı metaller ile hazır giyim ve konfeksiyon ürünlerinin ise yaklaşık %10'luk paylar ile ikinci ve 3. sırada geldiği görülmektedir.

Bu 3 grubun ilin ihracatının yaklaşık %90'ının oluşturduğu listeye son yıllarda %4'lük pay ile hububat ve yağlı tohumlar ile 2014 yılında %3'lük pay ile çimento ve toprak ürünlerinin girdiği görülmektedir. Yakın zamanda faaliyete geçen 2 adet entegre tesisle birlikte ilin ekonomik faaliyet çeşitliliği ve ihrac ettiği ürün sayısı artmıştır. 2015 yılı haziran ayı itibarıyla bir önceki yıla göre çimento ihracatında büyük düşüşler yaşanmış olsa da, uzun vadede iç tüketime bağlı olarak ilin ihracatından çimento sektörünün aldığı payın artış göstereceği düşünülmektedir.

Tablo 6: Yıllara göre Kahramanmaraş'tan en çok ihracat yapılan ürün grupları, 1000 USD

Ürün Grubu	2010	2011	2012	2013	2014
Tekstil ve Hammaddeleri	387.416	569.743	580.851	590.266	615.894
Demir ve Demir Dışı Metaller	60.559	76.388	71.597	78.807	94.420
Hazır giyim ve Konfeksiyon	68.114	71.233	59.833	73566	70.520
Hub., Bak., Yağlı Tohumlar	6.255	12.530	30.493	38.903	29.441
Çimento ve Toprak Ürünleri	786	486	1.823	2.703	22.310

Kaynak: TİM

Genel Değerlendirme, Politika Önerileri

5.1. İhracattaki Belirsizlik

Türkiye ekonomisi 2014 yılında %2,9 büyümüştür. İnşaat sektörü de bu büyümeye paralel şekilde %2,2'lik büyüme göstermiştir. Çimento sanayi yaklaşık 4 milyar USD ciro, 640 milyon USD ihracat, 15.000 çalışan ile ülke ekonomisinde önemli bir yere sahiptir.

2014 yılında iç satışlarını %1,3 oranında artıran sektörde, çimento ihracatı %21,6 düşmüş, klinker ihracatı ise %37 artmıştır. Çimento ihracatındaki düşüşün en önemli sebebi büyük alıcı olan komşu ülkelerimizde çatışma ve politik belirsizlik ortamıdır.

5.2. İnşaat Sektörüne Bağımlılık

Çimento sektörü GSMH'da önemli bir yer sahibi olmanın yanında, sağladığı önemli istihdam düzeyiyle de ekonomik yapı içindeki önemini korumaktadır. Makroekonomik dalgalanmaların ve istikrarsızlıkların ilk etkisini gösterdiği sektörlerden biri olan çimento sektörü, yaşanan ekonomik krizlerden olumsuz yönde etkilenmekte olup, inşaat sektörünün ana girdilerinden birini sağlaması sebebiyle, bu sektördeki başta döviz kurlarından kaynaklı dalgalanmalardan da doğrudan etkilenmektedir.

Çimento sektörü, inşaat sanayinin kayıt dışı olmayan en önemli kollarından biridir. Çimento sanayisinde talep, ülkenin ekonomik koşullarına ve yatırım ortamlarına bağlı olarak değişmekte ve harcama yapılmayan dönemlerde durgun bir seyir izlemektedir.

2014 yılında
iç satışlarını
%1,3 oranında
artıran sektörde,
çimento ihracatı
%21,6 düşmüş, **klinker ihracatı** ise
%37 artmıştır

5.3. Taşıma Maliyetleri

Çimento üretiminde hammadde, yardımcı maddeler, enerji ve yakıt önemli maliyet bileşenleridir. Üretimden sonra ihracatta da önemli bir yere sahip olan diğer bir maliyet kalemi ulaştırma maliyetleridir. Özellikle enerji, yakıt ve ulaştırma maliyetleri sektörün pazardaki rekabetçiliğine zarar vermekte olup, sektör temsilcileri uluslararası rakiplerine göre maliyet dezavantajı yaşamaktadır.

Tablo 7: Çimento sektörü maliyet bileşenleri

Sınai Maliyet Kalemleri	Ortalama Maliyet %
Hammadde ve Yardımcı Maddeler	9,6
Elektrik	21,1
Yakıt	38,0
İşçilik	9,4
Amortisman	7,0
Diğer Sabit Giderler	13,1
Diğer	1,8
Toplam	100,0

Kaynak: TÇMB

Yayında emeği geçen Ajans Personelerimize teşekkür ederiz.

Hazırlayan Yusuf KÖLELİ

Genel Yayın Koordinasyon Erva Zeynep BUDAK, Figen GÖKŞEN

Fotoğraf Serhat Zafer ULGÜR

Kaynakça

Avrupa Çimento Birliği (CEMBUREAU), Faaliyet Raporu, 2014

International Trade Center, Trade Map Veri Tabanı

T.C. Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çimento Sektörü Raporu, 2014

TÇMB Çimento ve Beton Dünyası Dergisi, Sayı 113, 2015

Türkiye Çimento Müstahsilleri Birliği İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu Veri Tabanı

